

III.4. Gọi tuổi hiện nay của người thứ hai là x (x nguyên dương). Ta có thể lập bảng :

	Tuổi của người thứ nhất	Tuổi của người thứ hai
Cách đây 10 năm	$3(x - 10)$	$x - 10$
Hiện nay	$3(x - 10) + 10 = 2(x + 2) - 2$	x
Sau đây 2 năm	$2(x + 2)$	$x + 2$

Từ đó ta có phương trình $3(x - 10) + 10 = 2(x + 2) - 2$.

Giải phương trình này ta được $x = 22$, thoả mãn điều kiện của bài toán. Vậy tuổi hiện nay của người thứ hai là 22 và của người thứ nhất là

$$2(x + 2) - 2 = 46.$$

Chương IV
BẤT PHƯƠNG TRÌNH BẬC NHẤT MỘT ẨN

ĐỀ BÀI

§1. Liên hệ giữa thứ tự và phép cộng

1. Mỗi khẳng định sau đúng hay sai ? Vì sao ?

a) $-5 \geq -5$;

b) $4 \cdot (-3) > -14$;

c) $15 < (-4) \cdot 2$;

d) $-4 + (-8)^2 \leq (-4) \cdot (-15)$.

2. Chuyển các khẳng định sau về dạng bất đẳng thức và cho biết khẳng định đó đúng hay sai ?

a) Tổng của -3 và 1 nhỏ hơn hoặc bằng -2 ;

b) Hiệu của 7 và -15 nhỏ hơn 20 ;

c) Tích của -4 và 5 không lớn hơn -18 ;

d) Thương của 8 và -3 lớn hơn thương của 7 và -2 .

50

§2. Liên hệ giữa thứ tự và phép nhân

10. Đặt dấu " $<$, $>$, $\geq$, $\leq$ " vào ô vuông cho thích hợp :

a) $(-2) \cdot 3$ χ $(-2) \cdot 5$;

b) $4 \cdot (-2)$ χ $(-7) \cdot (-2)$

51

3. Đặt dấu " $<$, $>$, $\geq$, $\leq$ " vào ô vuông cho thích hợp :

a) $12 + (-8) \chi 9 + (-8)$;

b) $13 - 19 \chi 15 - 19$;

c) $(-4)^2 + 7 \chi 16 + 7$;

d) $45^2 + 12 \chi 450 + 12$.

4. Cho $m < n$, hãy so sánh :

a) $m + 2$ và $n + 2$;

b) $m - 5$ và $n - 5$.

5. Với m bất kì, chứng tỏ :

a) $1 + m < 2 + m$;

b) $m - 2 < 3 + m$.

6. Với số a bất kì, so sánh :

a) a với $a - 1$;

b) a với $a + 2$.

7. Dùng dấu " $<$, $>$, $\geq$, $\leq$ " để so sánh m và n nếu :

a) $m - n = 2$;

b) $m - n = 0$;

c) $n - m = 3$.

8. Dựa vào tính chất liên hệ giữa thứ tự và phép cộng, hãy chứng tỏ rằng :

a) Nếu $m > n$ thì $m - n > 0$.

b) Nếu $m - n > 0$ thì $m > n$.

9. Cho $a + 2 > 5$, chứng tỏ $a > 3$. Điều ngược lại là gì ? Điều đó có đúng không ?

Bài tập bổ sung

1.1. Khoanh tròn vào chữ cái trước khẳng định đúng trong các khẳng định sau :

(A) $-2,83 > 2,83$;

(B) $-2,83 \geq 2,83$;

(C) $-2,83 = 2,83$;

(D) $-2,83 \leq 2,83$.

1.2. Cho biết $a - 7 > b - 7$. Khoanh tròn vào chữ cái trước khẳng định đúng trong các khẳng định sau :

(A) $a \geq b$;

(B) $-a > -b$;

(C) $a + 7 > b + 7$;

(D) $7 - a > 7 - b$.

c) $(-6)^2 + 2 \chi 36 + 2$;

d) $5 \cdot (-8) \chi 135 \cdot (-8)$.

11. Cho $m < n$, hãy so sánh :

a) $5m$ và $5n$;

b) $-3m$ và $-3n$.

12. Số b là số âm, số 0, hay số dương nếu :

a) $5b > 3b$;

b) $-12b > 8b$;

c) $-6b \geq 9b$;

d) $3b \leq 15b$.

13. Cho $a < b$, hãy đặt dấu " $<$, $>$ " vào ô vuông cho thích hợp :

a) $\frac{a}{2} \chi \frac{b}{2}$;

b) $\frac{a}{-3} \chi \frac{b}{-3}$.

14. Cho $m > n$, chứng tỏ :

a) $m + 3 > n + 1$;

b) $3m + 2 > 3n$.

15. Cho $m < n$, chứng tỏ :

a) $2m + 1 < 2n + 1$;

b) $4(m - 2) < 4(n - 2)$;

c) $3 - 6m > 3 - 6n$.

16. Cho $m < n$, chứng tỏ :

a) $4m + 1 < 4n + 5$;

b) $3 - 5m > 1 - 5n$.

17. Cho $a > 0$, $b > 0$, nếu $a < b$ hãy chứng tỏ :

a) $a^2 < ab$ và $ab < b^2$;

b) $a^2 < b^2$ và $a^3 < b^3$.

18. Cho $a > 5$, hãy cho biết bất đẳng thức nào xảy ra :

a) $a + 5 > 10$;

b) $a + 4 > 8$;

c) $-5 > -a$;

d) $3a > 13$.

19. Cho a là số bất kì, hãy đặt dấu " $<$, $>$, $\leq$, $\geq$ " vào ô vuông cho đúng :

a) $a^2 \chi 0$;

b) $-a^2 \chi 0$;

c) $a^2 + 1 \chi 0$;

d) $-a^2 - 2 \chi 0$.

20. Cho $a > b$ và $m < n$, hãy đặt dấu " $<$, $>$ " vào ô vuông cho thích hợp :

a) $a(m - n) \chi b(m - n)$;

b) $m(a - b) \chi n(a - b)$.

21. Cho $2a > 8$, chứng tỏ $a > 4$.

Điều ngược lại là gì ? Điều đó có đúng không ?

22. a) Cho bất đẳng thức $m > 0$.

Nhân cả hai vế của bất đẳng thức với số nào thì được bất đẳng thức $\frac{1}{m} > 0$?

b) Cho bất đẳng thức $m < 0$.

Nhân cả hai vế của bất đẳng thức với số nào thì được bất đẳng thức $\frac{1}{m} < 0$?

23. Cho $a > 0$, $b > 0$ và $a > b$, chứng tỏ $\frac{1}{a} < \frac{1}{b}$.

24. Điền dấu "<, >" vào ô vuông cho đúng :

a) $(0,6)^2 \chi (0,6)$;

b) $(1,3)^2 \chi 1,3$.

25. So sánh m^2 và m nếu :

a) m lớn hơn 1 ;

b) m dương nhưng nhỏ hơn 1.

26. Cho $a < b$ và $c < d$, chứng tỏ $a + c < b + d$.

27. Cho a, b, c, d là các số dương thoả mãn $a < b, c < d$, chứng tỏ $ac < bd$.

28. Chứng tỏ rằng với a và b là các số bất kì thì :

a) $a^2 + b^2 - 2ab \geq 0$;

b) $\frac{a^2 + b^2}{2} \geq ab$.

29. Cho a và b là các số dương, chứng tỏ :

$$\frac{a}{b} + \frac{b}{a} \geq 2.$$

30. a) Với số a bất kì, chứng tỏ $a(a + 2) < (a + 1)^2$.

b) Chứng minh rằng : Trong ba số nguyên liên tiếp thì bình phương số đứng giữa lớn hơn tích hai số còn lại.

Bài tập bổ sung

2.1. Cho ba số a, b và k mà $a > b$. Nếu $ak < bk$ thì số k là

(A) Số dương ;

(B) Số 0 ;

(C) Số âm ;

(D) Số bất kì.

Khoanh tròn vào chữ cái trước khẳng định đúng.

2.2. Cho hai số a và b mà $-7a < -7b$.

Khoanh tròn vào chữ cái trước khẳng định đúng trong các khẳng định sau :

(A) $a - 7 < b - 7$;   (B) $a > b$;

(C) $a < b$;   (D) $a \leq b$.

2.3. Cho a là số bất kì, hãy đặt dấu " $<$ ", " $>$ ", " $\leq$ ", " $\geq$ " vào ô vuông cho đúng

a) $|a| \square 0$;   b) $-|a| \square 0$;

c) $|a| + 3 \square 0$;   d) $-|a| - 2 \square 0$.

2.4. Đặt dấu " $<$ ", " $>$ " vào ô vuông cho đúng

a) $-3 \square -2$; $(-3)^2 \square (-2)^2$.

b) $-2 \square 1$; $(-2)^2 \square 1^2$.

c) $2 \square 3$; $2^2 \square 3^2$.

d) $-2 \square 2,5$; $(-2)^2 \square (2,5)^2$.

2.5. a) Cho $x > 0$, chứng tỏ

$$x + \frac{1}{2} \geq 2.$$

b) Từ kết quả câu a), nếu $x < 0$ sẽ có kết quả nào ?

§3. Bất phương trình một ẩn

31. Kiểm tra xem các giá trị sau của x có là nghiệm của bất phương trình $x^2 - 2x < 3x$ hay không :
- a) $x = 2$;   b) $x = 1$;   c) $x = -3$;   d) $x = 4$.
32. Biểu diễn tập nghiệm của bất phương trình sau trên trục số :
- a) $x > 5$;   b) $x < -3$;   c) $x \geq 4$;   d) $x \leq -6$.
33. Cho tập $A = \{-10, -9, -8, -7, -6, -5, -4, \dots, 8, 9, 10\}$. Hãy cho biết giá trị nào của x trong tập A sẽ là nghiệm của bất phương trình :
- a) $|x| < 3$;   b) $|x| > 8$;   c) $|x| \leq 4$;   d) $|x| \geq 7$.